

Tárgytematika / Course Description

Verstan

AKNB_TTTM058

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: Sütő Csaba András

Félév / Semester: 2022/23/2

Beszámolási forma /

Assesment: Folyamatos számonkérés

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 0/2/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A tantárgy célja: az irodalmi tanulmányok kiegészítő megalapozása, a **tantárgy feladata:** a verstani ismeretek bővítése és elmélyítése. **Követelmények:** a verstani terminológia megismerése és használata. A versrendszerek és versformák felismerése, valamint az alapvető sorfajok és strófaszerkezetek alkalmazása. Ismeretanyag bővítése a versirodalom köréből, különös tekintettel a gyermekirodalomra.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

- 1. A tananyag és a követelmények ismertetése. Bevezetés a verstan világába. Mi a vers?**
- 2. Ritmusélmény és ritmuselvek.** Alapvető és járulékos ritmusalkotó tényezők: a hangsúly, az időtartam, a szótaghanglejtés, a metrikai szünet, a rím és a refrén, az alliteráció és az előrím
- 3. Ritmusegységek:** az egyszerű és összetett ritmusegységek, a versláb, az ütem, a kólon, a verssor, a periódus, a versszak. Értelmi tagolódás; az enjambement
- 4. Versrendszerek.** A magyar hangsúlyos verselés alapformái, az ütemek rendje, sorfajok, periódusok, versszakok
- 5. Az ütemhangsúlyos verselési formák felismerésének és használatának gyakorlása.**
- 6. Zárthelyi dolgozat:** Az ütemhangsúlyos verselési formák
- 7. Az antik időmértékes verselés:** sajátosságai, verslábak, kólonok, antik sorfajok és strófaszerkezetek
- 8. Az újmértékes (nyugat-európai) időmértékes verselés:** sajátosságai, sorfajok és strófaszerkezetek

9. Az időmértékes verselési formák felismerésének gyakorlása

10. **Zárthelyi dolgozat:** Az időmértékes verselési formák

11. **A szimultán verselés: tiszta szimultán, kevert ritmusú, ötvözött vers**

12. **A szabad vers.** Versforma és költői tartalom.

13. A versképletek elvont tartalmai. A versformák egyéb funkciói: versmondattani jelenségek

14. Értékelés, kurzuszárás

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

A gyakorlati jegy megszerzésének feltételei:

Aktív részvétel a szemináriumokon (esetenként ez óráról órára történő feladatmegoldást is jelenthet). Két részösszefoglaló dolgozat legalább elégséges szintű teljesítése (60 %). Az elégtelen zárthelyi dolgozatok egyszer javíthatók (az eredmény megismerése utáni héten), kizárólag írásban. A gyakorlati jegy értékét a két írásbeli eredményének súlyozott átlaga, valamint a szemináriumi munka adja. A végső, gyakorlati jegyet úgy lehet javítani, hogy a gyengébb részdolgozatot kell megismételni. Az elégtelen gyakorlati jegyet kétszer lehet javítani, írásban, a vizsgaidőszak időtartama alatt (értelem szerint az egész félév anyagából).

A hallgatók kötelesek a szemináriumi foglalkozásokra előzetesen felkészülni, illetve a foglalkozásokon – megfelelő munkafegyessel – aktívan, tevékenyen részt venni.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Kötelező és ajánlott elméleti és gyakorlati szakkönyvek

Kötelező jegyzet és példatár

Szerdahelyi István: *Verstan mindenkinek*. Bp., 1994, Nemzeti Tankönyvkiadó, 263 p.

Vilcsek Béla: *Érték és mérték. Verstani példatár*. Bp., 1996, Nemzeti Tankönyvkiadó, 292 p.

Ajánlott verstani szakirodalom

Benedek Marcell: *Verstan*. In uő: *Az olvasás művészete*. V. kiadás. Bp., 1985, Gondolat K. 292-312. p.

Ferencz Győző: *Gyakorlati verstan és verstani gyakorlatok*. 2. kiadás. Bp., 1995, Nemzeti Tankönyvkiadó. 126 p.

Gábor Ignác: *A magyar ősi ritmus. A magyar ritmus problematikája. A magyar ritmika válaszútjai*. Bp., 1997, Fekete Sas K. 613 p.

Gáldi László: *Ismerjük meg a versformákat!* Bp., 1961, Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó. 190 p.

Imre Flóra: *Verstan és szöveggyűjtemény a verstan tanulmányozásához*. Bp., 1994, Nemzeti Tankönyvkiadó. 176 p.

Horváth János: *Rendszeres magyar verstan*. Bp., 1969, Akadémiai K. 208p.

Kecskés András – Szilágyi Péter – Szuromi Lajos: *Kis magyar verstan*. Második kiadás. Bp., 1984, OPI. 156 p.

Kecskés András: *Nyolcas*. Irodalomtörténet, LXXXV. évf. (2004) 1. sz. 114-134. p.

Kecskés András: *A versformák költészettana*. Irodalomismeret, 1991. 2. sz. 14-19. p.

Kecskés András: *A vers hangzásvilága*. Bp., 1981, Tankönyvkiadó. 206 p.

Kecskés András: *Sáfrányfuvola, báránycitera. Weöres Sándor ütemmérő verstípusa*. Életünk, XI. évf. (2002) 4. sz. 341-351. p.

Koncsol László: *Ütemező. Kis könyv arról, hogy milyen lábakon jár, szalad, forog vagy ugrabugrál a vers*. Bp., 1990, Móra K. 231 p.

Kulcsár Szabó Ernő: *Szöveg – medialitás – filológia. Költészettörténet és kulturalitás a modernségben*. Bp., 2004, Akadémiai K.

László Zsigmond: *A rím varázsa*. Bp., 1972, Akadémiai K. 517 p.

László Zsigmond: *Költészet és zeneiség. Prozódiai tanulmányok*. Bp., 1985, Akadémiai K. 294 p.

Nemes Nagy Ágnes: *A vers mértana*. In uő: *Szó és szótlanság*. Bp., 1989, Magvető Kiadó. 365-366. p.

Péczely László: *Verstani ismeretek*. In uő: *Bevezetés a műelemzésbe*. Kézirat. 21., változatlan utánnyomás. Bp., 1993, Tankönyvkiadó. 222-322, 283-321. p.

Szepes Erika: *A mai magyar vers. Költészetünk formakincsének leíró és funkcionális elemzése az elmúlt fél évszázad verseinek tükrében 1-2*. Bp., 1996, Intera Rt. – Tevan. 356 p.; 256 p.

Szepes Erika – Szerdahelyi István: *A múzsák tánca. Verstani kisenciklopédia*. Bp., 1988, Akadémiai K. 159 p.

Szepes Erika: *Magyar költő – magyar vers. A mai magyar költészet verstani kisenciklopédiája*. Békéscsaba, 1990, Tevan Kiadó. 362 p.

Szerdahelyi István: *Fortuna szekerén. Verstani esszé*. Bp., 1987, Szépirodalmi K. 442 p.

Szuromi Lajos: *A szimultán verselés*. Bp., 1990, Akadémiai K.

Bármelyik felsorolt szakkönyv részben vagy egészében jól használható.